

Hakuilmoitus
VN/2619/2020**Valtionavustus asunnottomuutta vähentävien sosiaali- ja terveyspalvelujen kehittämistä vuosina 2020 - 2022 toteuttaville hankkeille**

Pääministeri Sanna Marinin hallituksen hallitusohjelman mukaisesti on käynnistetty yhteistyöohjelma asunnottomuuden puolittamiseksi vuoteen 2023 mennessä. Hallitusohjelman tavoitteena on puolittaa asunnottomuus vaalikauden aikana ja poistaa se kokonaan vuoteen 2027 mennessä. Hallitusohjelman mukaisesti pidetään kiinni toimivaksi todetusta asunto ensin -periaatteesta ja kehitetään sosiaali- ja terveyspalveluja vaikeimmassa asemassa olevien asunnottomien tilanteen parantamiseksi. Hallitusohjelman visiona sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen osalta on, että Suomi on maa, jossa jokainen saa hoitoa, hoivaa ja huolenpitoa oikea-aikaisesti ja yhdenvertaisesti. Palvelut ovat kustannustehokkaita ja vaikuttavia. Ne rakentuvat joustavasti ja kokonaisvaltaisesti ihmisen elämäntilanteiden ja tarpeiden ympärille.

Ympäristöministeriö on käynnistänyt asunnottomuuden puolittamiseen tähtäävän yhteistyöohjelman keskeisten kaupunkiseutujen, palveluntuottajien ja järjestöjen ja valtionhallinnon toimijoiden kesken. Tavoitteena on lisätä kohtuuhintaisten asuntojen tarjontaa asunnottomille pääkaupunkiseudulla ja muissa kasvukeskuksissa sekä vahvistaa kuntien asunnottomuustyötä. Lisäksi parannetaan asumisneuvonnan saatavuutta ja vakiinnutetaan toimijoiden yhteistyö. Ohjelmaan on kutsuttu osallistumaan kunnat, joissa oli eniten asunnottomia vuonna 2018. Ohjelmaan osallistuvat kunnat tekevät laajan ja kokonaisvaltaisen suunnitelman toimenpiteistä asunnottomuuden vähentämiseksi. Ympäristöministeriö on ohjeistanut ohjelmaan osallistuvia kuntia erikseen suunnitelman sisällöistä ja laadimisesta.

Ympäristöministeriön kesäkuussa 2019 julkaiseman aikaisempien asunnottomuusohjelmien arviointiselvityksen (YM julkaisu 2019:11) tulokset osoittavat, että asunto ensin -periaatteen käytännön toteuttamista vaikeuttaa asumista tukevien sosiaali- ja terveyspalvelujen riittämättömyys sekä kohtuuhintaisten asuntojen puute pääkaupunkiseudulla ja suurissa kasvukeskuksissa. Raportin mukaan asunnottomuutta voitaisiin ehkäistä tarjoamalla jalkautuvia sosiaali- ja terveyspalveluita, joita ei ole riittävästi saatavilla.

Tämän valtionavustushaun tarkoituksena asunnottomien tai vakavassa asunnottomuusriskissä olevien asiakkaiden tarpeisiin vastaavien sosiaali- ja terveyspalvelujen kehittäminen. Valtionavustusta voivat hakea ympäristöministeriön yhteistyöohjelmaan osallistuvat kunnat. Kunnat ovat voineet siirtää sosiaalihuollon ja perusterveydenhuollon järjestämisvastuun yhteistointialueelle, joka voi olla kuntayhtymä tai perustua isäntäkuntamalliin. Hakijana voi siten olla myös ohjelmaan osallistuvan kunnan sosiaali- ja terveyspalveluista vastaava kuntayhtymä.

Avustusten myöntämiseen on varattu vuoden 2020 talousarviossa noin 3 miljoonaa euroa. Kyseessä on kolmivuotinen siirtomääräraha eli se on käytettävissä vuosina 2020, 2021 ja 2022. Avustuksiin voidaan myöntää tämän lisäksi noin 3 miljoonaa euroa valtion vuoden 2021 talousarviosta, mikäli eduskunta myöntää tähän tarkoitukseen määrärahat. Avustukset rahoitetaan valtion talousarvion momentilta 35.20.32 (*Avustukset asunnottomuuden poistamiseksi ja asunnottomuuden tilastoinnin kehittäminen*). Myönnettävän valtionavustuksen enimmäismäärä voi olla enintään 80 prosenttia hankkeen valtionavustukseen oikeuttavista kustannuksista.

Valtionavustusta voidaan myöntää sille kunnalle tai kuntayhtymälle, joka on merkitty hake-
mukseen hankkeen hallinnoinnista vastaavaksi tahoksi. Valtionavustuksen saaja on päävas-
tuissa hankkeelle myönnetyn valtionavustuksen käytöstä ja hankkeen hallinnoinnista.

Avustukseen sovelletaan seuraavia säädöksiä: valtionavustuslaki ([688/2001](#)) ja valtioneuvos-
ton asetus sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämishankkeiden valtionavustuksista vuosina
2020–2023 ([13/2020](#)).

Avustuksen tavoite ja käyttötarkoitus

Rahoitettavien hankkeiden tarkoituksena on kehittää asiakaslähtöisiä sosiaali- ja terveysterveys-
palveluja kaikkein heikoimmassa asemassa oleville henkilöille, joilla on monialaista ja laajaa tuen
tarvetta asumisen edellytyksiinsä liittyen. Tavoitteena on kehittää matalan kynnyksen palve-
luja ja toimintamalleja, joiden kautta erityisen tuen tarpeessa oleva henkilö saa sujuvasti avun
yksilöllisiin tarpeisiinsa. Avustettavassa kehittämistyössä painotetaan asunnottomuutta vähen-
tävien monialaisten liikkuvien ja matalan kynnyksen palvelujen tai toimintamallien kehittä-
mistä ja käyttöönottoa.

Kehittämistyössä tulee ottaa käyttöön tai jatkokehittää olemassa olevaa tai toimivaksi käytän-
nöksi todettua mallia tai palvelua. Toimivia malleja ja palveluja on kehitetty etenkin aiempien
asunnottomuusohjelmien (PAAVO-ohjelmat ja AUNE) aikana.

Avustusta saavalta kehittämishankkeelta edellytetään, että kehitettävät toimintamallit on sovi-
tettu yhteen kunnan/kuntayhtymän alueella tapahtuvaan Tulevaisuuden sosiaali- ja terveys-
keskus -ohjelman mukaiseen kehittämiseen. Kehitettävään toimintamalliin tulee sisältyä suun-
nitelma mallin juurruttamisesta perustason työhön.

Edellä mainitun lisäksi hankkeelta edellytetään (asetus 13/2020, 2 §), että:

1. hanke on tarpeellinen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämiseksi ja se tukee palvelui-
den kehittämistä ja tehostamista, hyvien käytäntöjen levittämistä sekä toimintatapo-
jen uudistamista;
2. hankkeella on kiinteä yhteys julkiseen sosiaali- ja terveydenhuoltoon;
3. hankkeessa otetaan huomioon valtakunnalliset sosiaali- ja terveydenhuollon raken-
neuudistusta koskevat linjaukset;
4. hankkeessa otetaan huomioon tarvittava poikkihallinnollinen yhteistyö; ja
5. hankkeen voidaan arvioida olevan tuloksellinen ja laaja-alaisesti hyödynnettävä.

Avustusta saa käyttää vain siihen tarkoitukseen, johon se on myönnetty. Valtionavustus suun-
nataan asiakastyötä tekevien henkilöiden palkkaamiseen, tarvittaviin työvälineisiin ja avustuk-
sen hallintointiin. Valtionavustusta maksetaan toteutuneiden, hyväksyttävien kustannusten
perusteella. Valtionavustukseen oikeuttavia kustannuksia ovat (asetus 13/2020, 6 §) hankkeen
toteuttamisen kannalta tarpeelliset ja määrältään kohtuulliset hankkeen hallintointikustan-
nukset, henkilöstökustannukset, matkakustannukset, toimitilojen vuokrat, välittömästi hank-
keen toteuttamiseen liittyvät irtaimen omaisuuden hankintakulut, ulkopuolisista lähteistä han-
kitun tutkimuksen ja tietämyksen sekä konsultoinnin ja vastaavien asiantuntijapalveluiden
kustannukset sekä muut hankkeen toteuttamiseksi välttämättömät kustannukset. Hyväksyttä-
vät kustannukset ja avustuksen käytön tarkemmat ehdot määritellään valtionavustuspäätök-
sessä.

Avustuksen hakeminen

Haku aika valtionavustuksiin alkaa **16.4.2020** ja päättyy **28.5.2020 klo 16.15**. Määräajan jälkeen saapuneita hakemuksia ei käsitellä.

Valtionavustusta haetaan hakulomakkeella, jonka lisäksi tulee toimittaa hankkeen talousarvio ja suunnitelma avustuksella toteutettavasta toiminnasta. Hankesuunnitelman enimmäispituus on 20 sivua. Hakemukseen tarvittavat pakolliset liitteet on mainittu hakulomakkeessa. Hakuun tarvittavat asiakirjapohjat ovat ladattavissa käyttöön tällä sivustolla: <https://stm.fi/rahoitus-ja-avustukset/valtionavustukset/kevaan-2020-valtionavustushaut>.

Hakemus liitteineen toimitetaan sähköisessä muodossa sosiaali- ja terveysministeriöön osoitteeseen kirjaamo@stm.fi. Otsikoi sähköposti "Valtionavustuksen hakeminen asunnottomuutta vähentävien sosiaali- ja terveyspalvelujen kehittämiseksi vuosina 2020 – 2022 toteuttaville hankkeille, VN/2619/2020".

Avustuspäätökset

Avustukset ovat harkinnanvaraisia. Sosiaali- ja terveysministeriö voi myöntää avustusta vain, jos valtionavustuslain mukaiset avustuksen myöntämisen yleiset edellytykset täyttyvät. Ministeriö ottaa yleiset edellytykset huomioon myös avustuksen määrää harkittaessa.

Hakemusten arviointi perustuu kokonaisarviointiin, jossa tarkastellaan seuraavia seikkoja:

- kehitettävä palvelu on monialaista matalan kynnyksen tai liikkuvaa sosiaali- ja terveydenhuollon palvelua.
- kehittämistyössä otetaan käyttöön tai jatkokehitetään jo olemassa olevaa tai toimivaksi käytännöksi todettua mallia tai palvelua.
- kehittämistyö kohdentuu kaikkein vaikeimmassa asemassa olevien asunnottomien palveluiden kehittämiseen (esimerkiksi päihde- ja mielenterveysasiakkaat, nuoret, vankeista vapautuneet tai maahanmuuttajat). Hakija on esittänyt hankesuunnitelmassaan tarkemman tilannekuvan asunnottomuudesta alueellaan ja tunnistanut kehittämistyön kannalta olennaiset ja relevantit ryhmät.
- kehitetty palvelu on jalkautettavissa osaksi normaalia asunnottomien kanssa tehtävää työtä kunnassa / kuntayhtymässä.
- kehittämistyöllä on kiinteä yhteys asunto ensin -periaatteiden mukaiseen asunnottomuustyöhön.
- kehittämistyö on sovitettu yhteen alueen Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -ohjelman tavoitteiden ja suunnitelmien kanssa.

Edellä mainitun lisäksi arvioinnissa kiinnitetään huomiota hankkeen yleiseen toteutettavuuteen ja realismuuteen. Tässä yhteydessä arvioidaan esimerkiksi asetettujen tavoitteiden suhteellisuutta aikatauluun ja resursseihin.

Osana yhteistyöohjelmaan osallistumista kunnat ovat sitoutuneet laatimaan laajemman asunnottomuuden vähentämisen suunnitelman, jossa kuvataan kehitettävien asunnottomuutta vähentävien sosiaali- ja terveyspalveluiden lisäksi asunnottomille kohdennettavien asuntojen lukumäärät sekä kuvaukset riskiryhmien asumistilanteesta sisältäen keskeiset toimenpiteet mahdollisten ongelmakohtien parantamiseksi ja alueen asunnottomuusyhteistyöstä.

Sosiaali- ja terveysministeriö tekee avustuspäätökset vuoden 2020 aikana. Hakijoille ilmoitetaan päätöksestä kirjallisesti.

Lisätietoja

Yhteistyöohjelma asunnottomuuden puolittamiseksi vuoteen 2023 mennessä: www.ym.fi/fi-FI/Asuminen/Ohjelmat_ ja_strategiat/Asunnottomuusohjelma

Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -ohjelma: www.soteuudistus.fi/tulevaisuuden-sote-keskus-valtionavustushaku

Valtionavustuksia koskevat kysymykset:

Erityisasiantuntija (STM) Ritva Liukonen, etunimi.sukunimi@stm.fi
Asiantuntija (STM) Leea Rautanen-Muhli, etunimi.sukunimi@stm.fi

Yhteistyöohjelmaa ja kuntien suunnitelmia koskevat kysymykset:

Erityisasiantuntija (YM) Tuula Tiainen, etunimi.sukunimi@ym.fi